

СТАРМАЛИ

ГОДИНА VII.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годшња цена 4 ф. — годишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Србију и друге крајеве: 10 — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; Издаје штамарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се пишу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX Porcellangasse, 56.) — Претплата и све што се тиче администрације, штамарији А. Пајевића у Новом Саду. — За огласе плаћа се 6 повч. од реда, слова као што су ова и сваки пут 30 повч. за жиг.

ОН СЕ РАДОВ'О.

Мучник дана наши теретни,
Прескупа жртва смера злосретни,
Чији ће спомен вечит нам бити зрак,
Над чијим духом витла се мрак,
Он се још и сад бори, отима —
И још је снаге у тим очима;
Те очи каткад севну кроз облак,
И за час један разбеже се мрак,
И он нас прати корак по корак,
Па онда опет — онда ј' опет мрак.

Ономад опет от'о ј' свето час,
И тад му дође давно чек.н глас,
И он је духом дан'о поново —
Ох Светозар се опет — рад ов'о.
*„Застава твоја, наша светиња,
Већ није туђих смера робинја.“*

Ја морам, морам рећи поново,
Ох чујте, чујте — он се рад ов'о.

Он ћерку своју стисне рукама
И благослови својим мукама,
И божићански све јој опрости,
И плака, плака, плака — сузе радости.

Ја морам рећи, рећи поново,
Ох чујте, чујте — он се рад ов'о.

Дајте ми једну капљу суза ти,
Ја ћу је послат старој застави.
Младе су снаге сада око ње
— А млад је свако ко се борит сме.

Ево вам сузе духа врлога,
К'о да је роса пала од бога,
Ова ће суза љагу опрати,
И Застава ће опет засјати.

Ево вам сузе једног Србина,
Чија је горка, тешка судбина,
Она вас учи да је трнов сплет
Којимно борце награђује свет,
Ал ко то знаде, па и опет сме,
Тај сеје, што ће унук да му жње.

Ево нам сузе, из очаја над,
Ох така суза ствара читав град;
Будимо стража српском граду том,
Млађаним жаром, срцем, душом свом.
Радимо сложено, колко ј' чија моћ —
И српски живот неће бити поћ.
Да своје чува, свак је на то зван —
И српска срећа неће бити сан.

I.

Шетња по Новом Саду.

CCV.

Као што нам Библија приповеда, у почетку је био хаос, и из тога хаоса створио је бог читав овај свет, дакле све што живи (по томе дакле све богаташе); све што пузи (дакле калуђере); све што се креће (дакле социјалисте); све што ниче из земље (дакле нове српске листове); све што је у ваздуху (дакле „потабилитетске“ планове); све што је потонуло у море (дакле наше народне жеље). Дакле бог је то све за шест дана створио, а седми дан се одмарао и молио богу.

Кад год читам да је у почетку владао хаос, онда ми чисто долази, да се ми сада налазимо у почетку стварања света, дакле да је ово сад неки хаос, који чека да какав милостиви бог створи из њега нов свет. Блата већ има доста, а и покрњаних ребара, из којих се као што је познато жене стварају.

Али мени се чини, да би сад и много лакше било створити свет, него први пут, јер сада има у овом хаосу много више материјала за градиво свега, што постоји на свету. Сад кад би хтео свемогући творца

У
Н
И
В
Е
Р
С
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

да одели светлост од мрака, он би оделио напредва и слободоумна начела од калуђерске реакције, и рекао би: оно је дан, а ово је ноћ; за тим би узео све уводне чланке преподобних новина и лирске песме најновијих наших песника и тако би постало море, које би оделио од сувопарних циркулара и београдских уговора и ово би онда била сувва земља, коју ће људи ногама газити; за тим би показао на шпијуне, денунцијанте, сплеткаше, директоре покрадених банака, полицајце, што с лоповима „брудершафт“ пију и т. д. и то би биле животиње, змије и јакрепи, лисице и марва бесловесна и т. д.; на послетку би размишљао, да ли да створи човека, јер знајући да је при првом створењу свега брат брата убио, имао би доста разлога, да тај један створ — човек — при овом другом стварању свега изостаје, па да се види, да ли ће и онда бити на земљи убијства, тридесетогодишњих ратова, крстоносних војна, кад су стотине хиљада људи гинуле за љубав овог или оног ритера или његове племените жене; да ли ће и онда бити дефраудација, грдне поновинама и протипних циркулара за кортешовање за овај или онај нов лист (паравно не црквени, ни школски).

Мени се све чини, да би овај свет био лепши, да нема човека, јер онда не би било рђаве калдрме, продераног плота, лицитације и добоша; не би било потајних сиподских операта и (неоперата), не би било киселог вина, ни ракије од шпиритуса, не би се давао интерес сто „рег месо“; не би било кортешовања и покоља при избору посланика; не би било вешала, ни тровања; не би се пекле бундеве ниш кувале завере; не би било жељезница, да извраћају

и убијају људе, ниш телеграфа, да касирима сметају при путовању у Америку; не би било онда ни Кикиндске конференције, ни Чангова у околини Панчева; не би се Тигел помађарио ни Тиса размађарио; не би било загорелог печења ни окорелог шовинизма; не би било толико рђавих календара и добре шпекулације; не би било толико „искрених“ здравица и толико неискрених пријатеља; — једном речи, да није човека на свету, животиње би лепо у љубави и на миру живеле, јер би имале доста јести, не би им човек храну отимао, те међу собом завађао. Коњ би уместо да по цели дан вуче по двадесет цената терета или да врше на оној летњој припечи, лепо пландовао у хладу; волови би —, ал’ да, онда не би ни било волова! Птице и уредници не би онда седели у кавезу затворени, него би по својој вољи певали и слободан ваздух дисали; пчеле и београдске пчеле туђице, не би из туђих кошница мед крале, него би се саме трудиле и радиле; да није човека на свету, онда би се по Даљу и Гесту (садашњем Тисном добру) бесловесна марва ширила и ону храну таманила; да није човека, не би сад о новој години оџачари, писмоноше и доктори свету на досади били. . . .

Аргоро! Кад споменух нову годину! Умал не заборавих на њу. Та на нову годину треба човек да се сети прошлости и да мисли на будућност, особито ако је човек по вољи судбине уједно и претплатник. Онда треба да се сети, да је стара година сву претплату појела и потрошила, а нова година стиже гладна, те и њој треба хране прибавити. Ко је дакле претплатник „Стармалог“, треба да се одмах пожури са претплатом за нову годину: јер

ПОДЛИСТАК

Једанајеста заповед.

Хумореска.

Једнога лепога дана око Божића 18. . године беху се упутили иришки учитељ Дамјан Зарић и брат му Веса преким путем у оближње сеоце Ривицу, да се мало разоводе и да том приликом посете старог учитеља Радића, с’ којим је Дамјан у великом пријатељству живео и добро се пазио, ма да је онај за неки 20 година старији био. Снег је под њиховим ногама шкрипутао, а у веселом разговору нису браћа Зарићи ни осетили, како су до села дошли. Учитељ Зарић је свом брату путем приповедао о старом Радићу, како је ваљан и способан у својој струци, ма да је из тако зване „старе школе“, како је плашљив и бојазлив те како преза и од најмањег, особито од својих предпостављеника, школских надзорника.

Брат Веса слушао је то све неким особитим задовољством, те како већ по природи својој беше на сваку шалу готов, то није ни мало чудо, што му се на једанпут створи у глави нова мисао. . . лудорија! Он је такођер био учитељ тамо негде у веселој Бачкој, те је после дуга растанка дошао био свом старијем брату Дамјану у походе, да код њега и шњиме идуће божићне празнике проведе. Приповедања брата му о старом Радићу и његовој бојазливости беху му као по наручници, те закључи ову zgodну прилику употребити и по свом обичају нашалити се.

„Како ми се чини, ви сте тек недавна добили некога школског надзорника“, рече као пуз реч свом брату Дамјану.

„Пре месец дана“, одговори овај. „Премештен је из горње Хрватске амо у Срем, те чине ми се да је Србин. Јер се зове Арон Кудеља.“

„На тај начин није још код вас школе ревидирао“, настави Бачванин своја испитивања.

„Није!“

„Хахаха! Дакле стари Радић и не познаје свог новог надзорника?“

„Незнам од куд би га и познавао!“

Хахаха! Хахаха! смејаше се брат Веса од срца. „По то ће леп „хеџ“ бити, док му се прикажем као нови школски надзорник. . . Хахаха! Ал’ ћу да доведем старца у неприлику. . . хахаха!“

У том стигосе већ до школског зданија те ступивши у авлију, чују гласно појање школске младежи. . .

„Ја сам школски надзорник Арон Кудеља!“ рече брат Веса сасвим озбиљно старом учитељу Радићу, који им на кућном прагу у сусрет изашао беше, те који на ове речи брже боље своју сомоцку капицу понизно скине и нешто као „мило ми је. . . особита част“ промуца.

„Био сам у иришкој школи“, настави Веса званичним тоном, „те сам са вашим колегом Зарићем подпуно задовољан. . . пак сам употребио прилику, да и вашу школу ревидирам. Време је лепо, те сам пешице преким путем ево до вас дошао; јер ми је већ дозлогрдило престано возакање од села до села по тим хрђавим путевима. . . Како сте дуго већ на овој шгаџији? Колика су вам берива?“ запита оштро.

Старом Радићу беше на овако осорно предусретање крв у образе ударила, те одговори узбуђеним гласом: „Има већ више од 25 година, како сам овде учитељем. Плата

то је најпречи трошак: егзекутор, шнајдер и хаусхер могу мало и чекати, егзекутор има и онако доста запљењених јастука, те може мирно спавати; шнајдер има у дућану доста хаљина, те ће се зепсти и има у чему на бал ићи, а хаусхер има доста кирије, и парочито има кирије с нама онда, кад му неплаћамо кирију, али „Стармали“ моли, да се њега прво сетите, јер он вам даје квартир много јефтиније него други хаусхери и квартир његов није влажан, да добијете к и ј а в и ц у, премда ће и „Стармали“ многоме дати повода да к и ј а и да брише нос цепенном марамом. . .

Но гле! Одкуд мени цепенна марама у руци? Одкуд хартија влажна, на којој пишем? И до сад сам шетао, али никад мараме не вадих никад је непокваших. . . ! Збогом, драги читаоци, збогом! После ове шетње необично сам уморан, чини ми се да ће ми сад требати више него десет дана да се одморим. Дотле ће се ваљда и марама и хартија осушити. Збогом, драга публико, гусле Јаворове сећаће ме увек на народ српски, на народ мој, из чијег сам опанка и ја изишао.

Абуказем.

У Ш Т И П Ц И.

△ Будапештански државни одветник и неколико судија беху ономад на оптуженичкој клупи, што су заборавили неке невинне људе из апса пустити, него их држали затворене по неколико месеца. Суд их је осудио на укор, што Немци зову „риге“, а да није то погрешка штампарска те су можда требали доћи под „ригл“?

□ Један егзекутор био ономад на божић негде

ми је мала, да не речем кубурна! Имам слободан стан подруг ланца баште, два хвата дрва, три хвата сламе, шест фуната лојаних свећа и 180 ф. у готовом.

„Хм, хм!“ наকাশе се брат Веса. „Леп, врло леп приход! Заиста добра штација! . . . хм! . . . Пак ипак се са свију страна чују тужбе и јадиковања, како су пучки учитељи тобож хрђаво плаћени. . . Та ви морате уштеђени новаца имати?“ обрне се опет оштро старом Радићу.

„Не би л Бог дао!“ уздана овај тешким срцем. „Једва се, мој господине, крај с крајем хвата! . . . Особито, кад је човек — да опрости ваше чесно лице! — ожењен те имаде петоро необскрбљене деце, тад се ни најбољом вољом не може што заштедити.“

„Ах међер сте већ и ожењени?“ повиче назови надзорник намргођено. „Ја нисам пријатељ женидбе у такораним годинама! колико вам имаде година?“

„Четрдесет седам прошло, поглавити господине!“ промуца збуњени старац.

„Четрдесетседам!“ повтори озбиљно брат Веса. „Но то би биле већ године за женидбу! . . . Ал како сте се рано ојенили и како већ и своје деце имадете, то је код вас сваки интерес и свака воља за ваљано одгојење и вас, питање туђе деце nestала. Сирота општина! Троши свој крвави новац бап бадава на неспособна учитеља само да могу госпоја учитељица и несташна учитељева деца тричарија и посласлица имати, дочим сиромашни сељак ни коре хлеба нема, да своју гладну и босу дечицу прехрани. . .“

Старога Радића беше самртни зној обузео. . . Дрхћућом руком маши се у цеп, те извуче повелику плеветну мараму, да си чело убрише, којом му приликом испадне црна округла бурмутица те се откотрља до дуvara.

на ручку. Кад се ломила чесница, новац се наравно нашао у егзекуторовом комаду.

* * *
+ Новосадски пирошки друм моли репрезентанте варошке, да буду срца мекана, као што је блато на томе друму, те да се смилују и реше, да се и оп већ једанпут калдрмше.

* * *
○ Власти у свима државама ругају се колери тарући јој прсте под носом. „Нека, нека,“ вели колера, „проћи ће и та зима, само ви дремајте сад кад би се могло радити, пак ће доћи и моја влада!“

* * *
§. Новине јављају, да ће излазити неки нов „потабилитетски“ политичан лист, и то или близу Тисе — у Будапешти, или близу Германа — у Новом Саду.

* * *
☞ „Видело“ се једи, што ће Лаза Нанчић да буде сарадник „Заставе“. Па има право, јер Лаза Нанчић није добар Србин, он издаје „Српство.“

Бука. Па ви'ш да није истина, што се неки туже, да кад хоће да иду н. пр. у Београд, а они не могу да добију у Новом Саду пасош.

Шука. Па то је истина; у Новом Саду се и не може добити пасош.

Бука. Па како је онда Тоша Бекић добио пасош из Новог Сада?

„Чини ми се да шмркате!“ запита брат Веса оштро „већ на прагу сам осетио дувански мирис. . . Можда и пушите?“

„Кадкад!“ прошапута уплашени учитељ сагнувши се за својом бурмутицом и гледајући отвореним очима у своју пропаст.

„Тако дакле! . . . Да један сеоски учитељ може све земаљске удобности уживати, марају хиљадама њих бедних робова по највећој припеки на Куби и Хавани око дувана работати, те своје здравље и свој живот на коцку мећати. . . Господине!“ продере се још строжијим гласом, „е да л помислите кад на вечиту правду божију?“

Сиротом нашем Радићу беше се смркло пред очима. До данас није никад ни сањао, какав је грдни грешник. . .

„Опростите. . .“ промуца старац скрушено, „ја никад непушим Кубе ни Хаване, него обична футошка дувана, а кадкад две за три нове!“

„Маните се улепшавања. . . страст је страст, ма и најјефтинија била!“ обрече се брат Веса. „Та ништа није лакше него крваву заслугу бедних сељака у лудо и у ветар тарчити. . . У осталом можете бити уверени, да ћу у будуће ваше владање бодрим оком пратити!“

Уплашени Радић хтеде нешто да у своју обрану примети, те беше већ уста отворио, ал му један оштар поглед госп. надзорника реч у грло сатера.

„Хтедо л сте што да приметите?“ запита га преким погледом.

„Ако Бога знаш, ћути!“ шапне му Дамјан, који је до сад мирно овај призор пратио и дрпне га значајно за капут. „Господин надзорник не зна за шалу!“

„А чим сте се забављали пре мог доласка?“ зани-

Ђира. Даклем од „Нашега Доба“ изашао је лист на пробу.

Спира Па је ли га народ коштао?

Ђира. Јесте.

Спира. Па шта ће сада бити?

Ђира. И вкуш не хотјаше пити.

Ђира. За што је у Србији сазвата скупштина, на последњи дан месеца децембра.

Спира. То је за то, да се одржи закон.

Ђира. А зашто је та иста скупштина са сазивом уједно и распуштена.

Спира. То је за то, да се види шта вреди тај закон.

П у с л и ц е.

На београдској пошти нестало само 40.000 динара. По овоме се види пештанска и бечка школа, ал се још не види потпун успех ђака.

У Србији владајућа господа мисле, да је Корнел Јовановић крив, што Анђелић није изабран, него наименован. За то му сад пушкама и жандарима, глобама и сваком шиканеријом тумаче виделовски морал, који гласи: ко не уме у Србији да лаже, нека купи хајташе.

Читали смо, да у Срему има један попа, који

та брат Веса нешто блажије, те ступи у школску собу, где га дечица са гласним „поздрављајем!“ дочекаше.

„Пјеванијем, поглавити господине!“ одговори смирено старац оданувши душом. „Долазе божићи свеци, пак. . .“ „Лепо, лепо!“ прекиде га брат Веса. „А знају л вам деца и светске песме певати?“

„Знају, поглавити господине, знају! Баш сам их недавно научио ону красну песмицу „Сјај месече. . .“

„А зашто не „Сунце јарко. . .“ запита назови надзорник срдито.

„Ја сам ко мислио, да је свеједно. . .“ извињаваше се стари Радић. „Првом ћу их приликом научити и „Сунце јарко. . .“

„Бадава! Види се, да вам фали прави појам о хронологичком реду и педагогијском начину. . . Јарко сунце долази свакако пре сјајног месеца, те би ваљало већ природи за љубав тим редом и учити: Певање: недовољно! Јесте л разумели, мој стари Радићу?“

„Јесам. . . на служби. . .“

„А сад хајмо рачунању! Рачуњање је највећа вештина и знаост овога века, ну које жали боже! Њих врло мало ваљано разуму. . . особито га ви не разумете, мој учитељу, као што сте нам мало пре посведочили!“ Збуњени Радић и нехотице климне главом у знак олобравања, а брат Веса настави своја умна разлагања: „Тко на врхунцу адиције и мултипликације стоји, тко је посредством логаритмичких једначака до највише потенције геометрије, тригонометрије и аритметике доснео, том се на први мах приказује све остало људско знање као непропорционарни и кубичко-математички несмисао!“ Чинило се, као да „високопарне“ ове речи госп. надзорника пађоше одзива у скромној души учитеља Радића, јер беше непрестано одо-

није само попа, него је и адвокат, и доктор, и апотекар, и још много којешта, што не ваља приповедати. — Толико много знање не може стати под један шешир, за то је Ђенијалпом попи дато нешто шире, — а то се зове Ч а л м а.

Бизмарк би пекуда ишао да опорави своје здравље, — али не зна куда. (Warum in die Ferne schweifen; у пензију, ту је мир.)

Кад сам чуо да ће у Далмацији излазити пов лист под именом „Вук“ (Караџић) и да ће се штампати латиницом, ја сам за цело држао да ће то бити шаљив лист. А кад оно са свим озбиљан. Ето како се данас човек лако превари!

Сад се нешто много говори о неком католичком панславизму. И гле чуда, они, који су се до сада од једног панславизма и у спу трзали, сада се привољавају да буде панславизма, — а можда би још најволели кад би било десет панславизама, (па један другог да поједу).

Они закључци хрв. сабора, над којима су се г. Суботић и г. Кукуљевић тако одушевљено љубили, још леже у чекмећету бана Куна. Бан је заборавио куд је део кључ од тог чекмећета, а нар. посланици заборавили да га питају за то.

Сад сам тек чуо да у Старој Србији излази лист

брављујући главом климао, те очима упро у уста, која ову велику мудрост тако красно изрекоше. . .

„Шта је правилније,“ осрне се брат Веса деци. „Седам и четири јест једанајест, или седам и четири јесу једанајест?“

Пауза. . . нико се нејавља са одговором.

„Нудер, госп. учитељу! Како ви мислите о овом најважнијем правилу Питагоре?“

„Ја мислим. . . хм! . . . да се правилно каже: седам и четири ни једанајест!“ прошапута збуњени старац.

„Врло добро! . . . А сад да пређемо на други један пример. . . Отац један умре и остави након себе шест синова, а сваки од њих има сестру те би ваљало на све њих поделити баштину од 14.000 ф. Колко ће добити свако дете?“

Деца одговараху свакојако. . . беше свих могућих и немогућих одговора, није се знало ко неповољније одговара, учитељ ил ђаци, а ни један незадовољни строгог госп. надзорника! Бадава је овај покушао, да збуњеног учитеља увери да су шест синова могли имати једну сестру, ил да су њих шест могли имати сваки по једну сестру. . . старом Радићу нехтеде овај рачун никако у главу, „јер“ рече, „и ја имам три сина и две кћери, ал им никад нећу оставити 14.000 ф.“ . . .

О а последња искрена примедба мора да се и сурова срца госп. надзорника коснуна; јер мало затим зажели да види и приватни стан Радићев, где му се представи и учитељица са децом. Стари се Радић беше мало ослободио те понуди госп. надзорника са чашицом добре шљивовице, коју овај радо прихвати, те подигнувши ју рече весело: „Стари пријатељу! погледајте ме из ближе. . . Зар ја заиста изгледам као какви бесни школски надзорник?“

„Косово,“ на турском и српском језику (ћирилицом). Латиницу су оставили Аустрији, да њоме Босну усрећни.

Поп Васа Поповић написао један уводни чланак у „Турском Мароду“, па се сад и сам потписао „кампонер.“ Али ако сви канонери тако пуцају, онда могу слободно оставити топове, па ићи у попове.

С к и ц а,

од које би могла бити добра драма.

Б у г а р с к а. Хоћу Брегово!

М е ф и с т о. Браво!

С р б и ј а. Не дам Брегово!

М е ф и с т о. Још бравије!

Б у г а р с к а. Ја сам млађа, ја сам јача.

М е ф и с т о. Брависимо!

С т а р м а л и. Та стан'те, људи, да и ја коју прозборим.

С р б и ј а } Говори!

Б у г а р с к а }

С т а р м а л и. Ти, Србијо, имаш доста брегова.

С р б и ј а. Имам.

С т а р м а л и. Ти Бугарска имаш још више брегова.

Б у г а р с к а. А да!

М е ф и с т о. Све којешта!

С т а р м а л и. Ајде да ви то Брегово сматрате, као да није ни српско ни бугарско, — или, ако хоћете: да је и српско и бугарско, све дотле —

М е ф и с т о (плази језик) Па докле?

С т а р м а л и. Док не ступи и Србија и Бугарска у балкански савез.

М е ф и с т о (падајући у несвест). А шта ће онда бити?

С т а р м а л и. Онда ће и Србија и Бугарска моћи бити тако галаптна, да повуди Брегово својим балканољубивим пријатељима за гробље, где ће за навек нахранити своје од жеђи скапане планове.

В и д е л о в ц и (јектичаво кашљу — и тиме доказују, да то неће тако бити, догод се њихов животни жар не разгараши.)

(Завеса првог чина пада. У Србији се чека неизбежно разгарашење.)

Проба пера.

LXXVII.

Савет, који није на одмет.

У тиквици чега има?

— Ракије.

Сме се гуцнут', ал не да се

Опије.

За то људи, умерени,

Честити,

Паз'те, нете сваку тикву

Испити.

А владике, митроносци

Честити,

Паз'те, нете сваку тикву

По пити.

Старац сад тек упре разрогаченим очима у страна човека, те немогаше никако загонетку да реши; јер до данас нити је где читао нити од кога чуо, да би школски надзорници какве посебне белеге имали, по којој би их и стран човек познати могао! Тек код друге чашице, кад му весела браћа целу комедију приповеდიше, паде му магла са очију, лице му се развесели те у смеју и разговору проведоше нови пријатељи тај дан. . .

Ал' освета неспава!

Брат Веса беше се после божићних празника од свога брата Дамјана, старог Радића, свих својих нових пријатеља и познаника опростио, те на своју штацију повратио, кад једнога лепога дана зазвонише прапорци иришким главним сокаком, те пред школском зградом се зауставише лепа сопица, а из ових и из тешке курјачије бунде сиђе човек средњих година, омален, трбушаст са наочарима на носу, те се представи учитељу Дамјану, као школски надзорник Арон Кудеља, који ревидира школе те је тога ради и овамо дошао. Ревизија испадне на подпуно задовољство господ надзорника. . . Стиснувши руку Дамјану рече списходително: „веома сам задовољан успехом ваших ђака те ћу настојати, да добијете од општине примерну награду! А сад, драги мој Зарићу, распустите дечицу кућама пак ћете самном до вашег колеге Радића. . . Он није одавде далеко, а рад сам још данас у Раваницу на конак! Дан је да неможе нити лепши, пак ће ми мала шетња у свежем ваздуху врло добро чинити. . . а и ово непрестано сањкање већ ми је досадило. . . ударићемо преким путем пак вас требам, да не залутам. . .“

Као гром из ведра неба, тако је ова изненадна вест нашег Зарића поразила. . . Разне му мисли на ум падоше. . . Шта ће бити, ако стари Радић ову праву визитацију пе-

призна као таково, него ју доведе у склад са ономадашњом шалом? . .

С тога покуша, да се пред господ надзорником на фини начин исприча; рече: да га цели дан глава боли, да је пут до зла бога хрђав, те да, за господ надзорника боље бити, ако се на својим соницама одвезе и т. д.; ал надзорник на све то ни слушао није, него остаде при свом првом захтеву и тако мораде сиром Зарић nolens volens са надзорником! Огрне своје мрко јанувце, узме шешир и штап у руке те хајд крај надзорника ћутећи преко брда и дола пут Ривице. Путем је главу лукао, како би се најлесне могао ове неприлике избавити. . . Копрена му на очи паде, кад је угледао црквени торањ, који му до сада свагда врло мило беше; а кад су покрај сеоског гробља пролазили зажели да га црна земља десет стопа дубоко покрије, да негледа дуже чудеса овога света и како се школе ревидирају. . . Тако стигоше пред школу, ма да је Зарић кораке своје хотимице уситнио био. . . а на кућни врати укаже им се весело лице старог Радића, који им обе руке у сусрет пружи, те стиснувши једном надзорникову, другом Зарићеву повиче онако ирошки:

„Servus, драги Зарићу! Добро ми дошли! Је л' и ово какви морски надзорник? Ха? Добро ми дошао, стари дидаскале! Зовеш ли се и ти Арон Кудеља као онај ономадашњи? ха? . . . хајд само унутра!“

Ах! бар да се је оно ведро небо стрпошгало те спротог Зарића прогутало, који је међутим непрестано и тако јако за капут трзао, да су сви конци пуцали. . . лице му беше као крпа бледо и укоченим очима беше у надзорника упро, који овој необичној и неугодној сцени хтеде крај учинити те рече: „Ја сам надзорник школски Арон Кудеља. . .“

LXXVIII.

Колајне — тајне.

Тесногрудим људма
 Нађе се на грудма
 Највише колајна.
 Како могу стати!
 Како с' могу дати!
 — То остаје тајна.
 Ал у то се бркат',
 Те тајне чепркат',
 Била б' лудост крајна.

LXXIX. *)

Исповест.

Кад ме питаш, попо,
 Ево ти истина:
 Ја се радо крепим
 Чашом добра вина.

Ал крчмар присваја
 Одвише слободе:
 У најбоље вино
 Долива ми воде.

Други би се тук'о,
 Да му с' вино меша,
 А ја се узвисим, —
 Мени ни бригеша;

*) Од ових песама имамо већ послатих нам још двадесет комада. То остаје за идућу годину. Међу тим смо госп. Г—д—ну (не могавши га боље хонорирати) ових дана послали буренице вина чистом водом разблажена и пар неочуаних гусака, желећи да гино што чешће пијуцка, гуске да му добро пријају, а моделећи га да пера, што му остану. сва опроба — наравно у „Стар-малом“. Већ смо и телеграфски одговор од њега добила који гласи овако: „*Guske planule, vino oprobano i vrlo podeseo za vodene pesme — pera ću probati. Molite publiku, da moje probe kroz prste čita.*“

„Знам, све знам!“ прекиде га несретни Радић, те настави надзорниковим гласом: „Ревидирао сам школу нашега колеге Зарића, пак сам ево пешице и к вама дошао, јер ми је већ на врх носа возакање од села до села! зар пије тако, стари ђаволане? ха? Знам ја зашто господа надзорници тако радо пешице школе ревидирају . . . schon da gewesen! Непревари ти више старог Радића! Мораш знати, амисе, да смо ти сви мање више једнаки и да сам ја исти така надзорник, као што си и ти, мој лепо дебелко! хахаха!“

Надзорник беше два три корака натраг ступио. . . ал' стари Радић неупушташе своју жртву, ма да му је Зарић дошалуо: „Ако бога знаш, Радићу, та то је прави надзорник!“ него настави сасвим слободно: А ко о том сумња кром је безумни? Знам ја то! Такви надзорник уме да буде и бесан. . . Зар није тако, драги Зарићу? Али хајде, стари пријатељу и комедијашу! Манимо се луде ревизије! . . . Питања, која ћеш ми ставити утубио ти је овај зликовац Зарић, а ја ти могу одма на њих и одговорити: двадесет и пет сам година овде учитељем; плата ми је 180 ф. и пеке незнатне акцидентије; до данас нити сам уштедио нити приштедио, осим кадкад масну кобасицу и неколико јаја; четрдесетседам година сам матор, ожењен сам већ давно, имам петоро деце, која неће од мене никад 14.000 ф. наследити; шмркам и пушим, да све звони, ал' не Кубе и Хаване, као господа школски надзорници; ђаци ми као и до сад певају „Сјај месече“ а жена ми кува наприкаш и спрема вино и бермет, и који

Бољим делом вина
 Ја се мирно сладим, —
 А сувишну воду,
 — Од ње песме градим
 И публику хладим.

Г—д—н.

Орашчићи (уместо пилула). *)

Г. Бекић ругао се свагда српској народној странци, да је она социјалистичко-експасивистичка. А гле сада, ето је и он постао социјалистичко-ексзаставистички!

„Турски Марод“ називао је увек наше потабилитете „сајлтенцерима“. По ја сам имао увек право, што мародским лагаријама никад нисам веровао. Чудних ми „сајлтенцера“, које је једно Коло надиграло.

Но и то је неки чудан светац, тај католички стари Силвестар! Како је лако замлатао метлом да почисти католичку стареж, дохватио и нашег православног Бекића. Мораће сад Анђелић ову интерконфесионалну некоректност репарирати.

Ј. Т. често је у „С. Колу“ поткресивао мађарски брк Бекићевој „Застави“. Јаша реже, ал брк опет расте. Но стари деда Силвестар још је бољи мајстор, тај га је баш сасвим збријао. Славни брче! Није вајде него да ти на прелому године још једанпут онако по мађарски подвикнемо: чок Јаша!!

*) А могу баш поднети и за божић.

ће вам обојици уста запушити. . .“ рече и од капута му се одпараше крајеви, а надзорник повиче срдито:

„Господине, јесте л' полудели? Знате л' кога пред собом имате? . . . А, ја ћу вас већ научити, како се дочекује старији. . .“

Стари се Радић ухватио за трбух пак се као бесомучан смеје, а Зарић приђе клецајућим коленима надзорнику те га замоли:

„Само на једну реч, госп. надзорниче!“

Од једне речи би њих више. . .

У течају разговора постаде лице надзорниково све то пријазније, дочим је Зарић све то жалостнији бивао. . . Стари се Радић мало по мало освети, уста му зину а очи укоче, а плаветном својом марамом — баш као и опомад! — брисаше си хладни зној са чела те се није могао уздржати, него дрхћућим гласом прошапута: „Милост!“ Милост!“

„Нека вам је за овај пут опроштено обојици!“ рече надзорник доброћудно. „Ал запамтите за навеки једанајесту заповед: не прави шале са именом свога школског надзорника!“ . . .

Стари Радић није ни данас на чисто, е да ли је и овај пут имао посла са правим школским надзорником, ил му је комедијаш Зарић још већу комедију одиграо.

Рума на оцеве 1884.

Милан Светозаревић.

У старијим временима; па још и у прошлом веку носили су људи (и мушки) курјуре (џофове). Немци с тога данас зову све оно, што иоле на то старо доба мирише, „џофом.“ Било је доба, кад је и „Застава“ фитиљила бркове, па како би било, да и ми ту Бекићеву еру назовемо брчком ером.

Бекићева „Застава“ дуго се окретала на на вртлогу свршених чина наше аутономије, и у мало, што се у њих не загњури, кал јој Ника Максимовић пружи руку, да је бар ако ништа, привеже за сигуран казук саборског устројства, али баш у томе отисну је друга вешта рука правом струјом и ширином.

Стара година украде нам се испред наших очију, само се још из даљине чује нека тугованка:

Знаш неверо, како си се клео,
Пред иконом, пред светим Николом (ваљда г.
Максимовићем!).

— Зашто се г. Бекић са публиком само у шест речи опростио?

— Е, па није топ пукао ни кад је ушао у редакцију. Intravit ut — — — — —

Нови уредник старе „Заставе“ пита: „Имали игде утирача, да се утру 10 месеци несретне прошлости? Ја на то предлажем да се на сваком дотичном броју накнадно наштампана овај мото:

„Ој давори ти Косово равно,
„Шта си данас дочекало тужно,
„После нашег честитогa кнеза,
„Да Арапи сад по теби суде!“

па ће већ каснији нараштај разумети, да је ту била нека свадбарина и да је већ и укинута.

— А шта је то свадбарина?

— То је она свађа, која је настала међу члановима српске народне слободоумне странке, кад је барјактар Бекић спустио Заставу и замочио у Тису, па се уквасила и оцмољила.

Јест! На ово се онда и Анђелићу разжалило, па је онда понудио своју црну панакамилавку, нек се сад ова шири и лепрша Да! Ал онда би Српство отишло у Тонкинг, јер тамо се војује под црним заставама, па боље је нека иде тамо сам Анђелић, него цео српски народ.

Анђелић не чека крај божићњем посту, него тера уз пост лакрдије. Позајмио од Ђурковића образину старетете „Пресе“, па кроз њу довикује српском народу: но, та, билитети, нотабилитети!?

Ја унер, који је пропеверио два милиона, одмах се убио. А наша аутономија ваљда вреди више него два милиона, па дотичном мајстору ни мукат јет.

Аџим — Еџим, оџим — неџим,
(т. ј. да лечим — нотабилитете).

Песнику, што проба перо.

Шта је ово „Наше Доба“? —
Јел' то каква слаба роба,
Ил' већ можда чедо гроба;
Кад с' о њега не опроба
Твога пера оштри рез? —

Мислиш ваљда с више среће, —
Док одврине, буде веће,
Па се мало узпремеће, —
Онипат' му вито плеће,
Па оданет' самокрес?

Шкрабало
са раскреченим перем.

Није тако луд као што изгледа.

Неки већ годинама својим заматорјевши лопов, одрпан и отрцап душом, телом и оделом, стајао је блесајући пред судијом, који ће му сада пресуду да изрече. Судија се накашље и очита му пресуду.

„За та и та недела осуђујеш се на 15 година робије; — а кад то издржиш онда ћеш бити још 10 год. под полицијским надзором. — Јел ти право?

— А шта ћу де? Мора ми бити право. Само би нешто молио.

— А шта?

— Прво да издржим 10 година полицијског надзора, а после да одужим робовање.

Из Пеште

Госпођа. Мени је јуче у позорштуру украден златан сат.

Муж јој. Онда треба што пре ићи на полицију да распитамо:

Госпођа. Даклем и ти сумњаш да је полиција учинила. И мени је таки та мисао на ум пала.

(Н. В.)

Право је.

Један дебели калуђер рече у друштву:

„Ја увек добро једем, увек и добро пијем; све се ознојим при томе послу, — па бога ми хоћу онда да се добро и одморим и да мало више поснавам.“

(„Од.“)

Шала америчких ђака.

Ове јесине обећа академички сенат Сивани колегије у Тивисну ђацима излет у поље. Но у очи тога

дана један од професора изјави, да ће судећи по његовом барометру бити сутра кише а може бити и највеће буре. Услед овога изађе наредба, да се излет одложи за други који дан, а сутра дан да дођу сви ђаци у школу. Но сутра као за пакост освапу да не може бити лепши дан. То је наљутило ђаке и они закључише да исмеју професора, који је био крив те они пису тога дана отишли у поље. На предавање дотичног професора дођоше они сви у огртачима за кишу и са раширеним кишобранима одседеше сво време док је професор предавао. Ова је шала тако добро испала, да се и иначе строги професорски колегијум морао смејати, и оставити ђаке некажњене. Учени професор закључио је, да се од сада са својом барометарском мудрошћу више не размеће.

И з ј а в а.

Изјављујем овим, да због нагомиланих и разноврсних послова својих, приватних и званичних, као и због тога, да бих могао већу пажњу обратити уређивању књижевног листа „Јавора“, напуштам од данас сваку сарадњу на овоме поштованом и милом ми хумористично-сатиричном листу, којег правац и дух и од сада ће се увек слагати са најискрепнијим осећајима мога срца и са најдубљим уверењем моје душе.

Морам признати, да се тешким срцем растајем од овога посла, у којем сам већ пуних 20 година ђак и помагач нашем Змају-Јовану Јовановићу (први моји прилози изишли су у 4. и 5. свесци „Змаја“ за годину 1864.), али се сада нађох претоварен другим, за мене пречим и нужнијим пословима (од којих је опет велики део општој ствари посвећен), те тако остављајући сарадњу на „Стармаломе“ желим да штована публика наша задржи своје топле симпатије и на даље према овом листу, који је остао у истим рукама, које су га и до сад уређивале, највише у њему радиле и правац му одређивале.

У Н. Саду о Божићу, 1884.

Др. Илија Огњановић
(Абуказем).

На ову изјаву

немамо много рећи. Са стегнутим грлом прихватам пружену опрштајну руку највернијег и најуваженијег друга на пољу овога рада.

Хвала ти, драги Илија, на многогодишњој сарадњи са којом сам се као уредник увек дичио. Хвала ти, — јер да сам икада на могућност помишљао, да ћеш ми ти припомоћ твоју одрећи, и ја би можда већ давно малаксао. — Тако би било пре, — ал данас не сме бити тако. Данаске су чудна времена; данас човек мора и са неударима да се подстиче, и губитцима да се челичи, штоно кажу: и ледом да се загрева.

Ти желиш срећу и напредак овоме листу, а ја ти обећавам, да ћу од моје стране учинити све што могу, како би се „Стармали“ одржао до бољих времена — до средњих времена, кад ћеш можда и ти, поред свега свога главног посла, опет доспевати, да „Стармалом“ будеш оно, што си му био до сада: дика и новос његов.

Дај нам боже што пре тих бољих времена!

Буди ми здрав!

З-Ј. Јовановић.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Са овим бројем завршује „Стармали“ своју седму годину. Он ће ступити у осму годину истина са једним знатним губитком, са губитком сарадњиства свога Абуказема, али са прирастом нових младих снага, које су с нама заједно тврдо уверене, да „Стармали“ баш сада не сме задремати, кад је прека потреба многе и многе од дремежа лечити.

Програм је листу његова седмогодишња прошлост.

Уреднику ће мило бити, ако се и осим сталних сарадника нађе овом листу што више припомоћника, — а за хонорирање рада (ко то затражи) одређена је једна свотица, која ће и порастати, ако број претплатника порасте.

Осим тога одредио је издавалац овога листа *Сто фор.* за најбоље хумореске које ће изићи у подлистку „Стармалог“ у току год. 1885 (Распис ових награда засебно је ниже штампан).

Позивајући поштовану публику на што обилнију претплату, мећемо на срце и пријатељима овога листа, дојакошњим и новим скупљачима да нам заузимање своје не одреку.

Цена је на челу листа наштампана.

Уредништво и издаваштво
„Стармалог“

Распис награда

за најбоље хумореске.

Овим расписујемо три (односно шест) награда за најбоље хумореске, које ће изићи у подлистку „Стармалога“ у току године 1885.

25. фор. добиће писац најбоље хумореске а **8. фор.** писац за овом најбоље хумореске, које буду изишле у „Стармалом“ месеца јануара, фебруара, марта и априла.

Тако ће исто бити награђене две најбоље хумореске које буду изишле месеца маја, јуна, јула, и августа.

Тако ће исто бити награђене две хумореске које буду изишле месеца септембра, октобра, новембра и децембра.

Награде ће досуђивати сами наши претплатници и уредништва која примају наш лист у замену. Имена оних који буду гласали увек ће се штампати.

Издаваштво „Стармалог.“

Многи нам се обраћају после више месеца, са потраживањем појединих бројева, које смо им у своје време послали, али они су их другом дали или сами забацили, па би хтели да им по ново исте бројеве бесплатно пошљемо, које нам није могуће учинити све дотле, докле нам исти не пошљу нападајућу своту за те поново тражене бројеве. Што је право и богу је драго, а сваку завремену рекламацију радо ћемо уважити.

Издаваштво „Стармалог.“

Види додатак „Стармалом.“

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

НА
„ГЛАС ИСТИНЕ“

ЛИСТ ЗА ДУХОВНЕ БЕСЕДЕ, ЖИВОТОПИСИ И СТАРИНЕ
уређује Ђорђе Рајковић.

Овим бројем навршује се равно пуна година дана редовнога излажења овога листа, који је за та ко кратко време стекао лепога одзива како међу г. г. свештеницима којима је нарочито и намењен, тако и међу осталом српском читалачком публиком разнога звана и занимања. То нас је охрабрило да одпочнемо у име божије и другу годину, уздајући се да ће не само сви досадањи пријатељи овога листа остати му и на даље верни, него да ће нам многи од њих и по којег новог придобити.

„Глас Истине“ излази као и до јако два пута месечно, сваког 15-ог и последњег дана у месецу, на читавом табаку 8 страна велике 4-не. Цена је листу у Аустро-Угарској 2 фор. на целу годину, 1 фор. на пола године, а само 50 новч. на три месеца, за Србију и остале крајеве српске цена је годишње 5 динара или 2½ динара на пола године. Ово је цена тако малена, да га и најсиромашнији држати може. Ми се дакле обраћамо на све слојеве народа нашег, наиме: на црквено-школске општине, г. г. свештенике и учитеље народне, г. г. трг вце и занатлије, као и на вредн: и свестне економе наше, који ће у овоме листу сваки по нешто за себе наћи молећи их, да нас предплатом својом подпомогну, како би племенитој задањи овим листом што боље одговорити могли.

Наше вредне и родољубиве скупљаче предплате учтиво молимо, да се и овом приликом својски потруде, те да нам по могућству скупе што већи број предплатника, на чему им, уз топлу захвалу нашу, врло радо дајемо 10% од скупљеног новца или сваки 11-ти примерак листа бесплатно.

Штампарија А. Пајевића у Н. Саду,
власник-издавалац „Глас Истине“

ШКОЛСКЕ КЊИГЕ

КОЈЕ СЕ МОГУ ДОБИТИ

У ШТАМПАРИЈИ А. ПАЈЕВИЋА У НОВОМ САДУ

ево су ове:

Буквар са сликама за срп. осн. шк. ново издање	16 н.
Упутство уз буквар за основне школе	10 "
Првено слов. буквар са читанком ново издање	16 "
Читанка за други разред српске осн. школе	24 "
Читанка за трећи разред српске осн. школе	28 "
Рачунски примери за уч. 3.-ег разр. осн. шк.	8 "
" " " 4.-ог " " "	8 "
" " " 5.-ог " " "	10 "
" " " 6.-ог " " "	8 "
Зоологија за учитељске и више девојачке школе	80 "
Историја Угарске, са уводом у историју света, за ниже разреде средњих школа написао Др. Фрања Рибари, с мађарског превео проф.	

Милан А. Јовановић. Свеска I.	60 н
" " " II.	60 "
Велика катавасија	1.— "
Мала катавасија	20 "
Ћимнастичке игре са сликама. Део I.	1.— "
Одабране народне песме за учење на изуст у срп. основним школама друго издање	10 "
Дисциплинарна правила за учит срп. осн. шк.	10 "
Наставни план за срп. нар. учитеље	20 "
Нове метарске мере	10 "

Ко дакле жели да горње књиге из прве руке добије, пека се обрати подписатој накнадној штампарији од које ће добити највећи књижарски рабат. Иначе могу се ове књиге добити и у свима српским књижарама. Штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

КРАСНИ СВ.-САВСКИ ДАРОВИ

„Срп. Илуст. Новине“ 1—12 бр. у дивот-корицама	4 ф. —
" " " 1—36 " " " "	12 ф. —
" " " 1—36 " " позлаћ. кориц.	13 ф. —
„Невен“ Ћика Јовин лист за 1880 у дивот-кориц.	2 ф. 60
" " " " " 1881 " " "	4 ф. 60
" " " " " 1882 " " "	4 ф. 60
" " " " " 1883 " " "	4 ф. 60
" " " " " 1884 " " "	4 ф. 60
Певанија Змај-Јована Јовановића, десет свезака у дивот-издању укоричено	8 ф. —
Исто издање за народ неповезано.	4 ф. —
Стража књига за науку књижевност и друштвен живот, за 1878—1879, шест књига	6 ф. —
„Стармали“ лист за шалу и сатиру за 1878	2 ф. —
" " " " " " " 1879	4 ф. —
" " " " " " " 1880	4 ф. —
" " " " " " " 1881	4 ф. —
" " " " " " " 1882	4 ф. —
" " " " " " " 1883	4 ф. —
" " " " " " " 1884	4 ф. —
Две студентске расправе П. Руварца.	— 60
Основно начело, критички увод у општу филозофију. написао Др. Лаза Костића	— 60
Почетнице природних наука десет св. укоричених	5 ф. —
„Радован“ тврдо укоричен 1—4 св. уједно	1 ф. —
Приповетке мојој кћери од Ј. Н. Буља. I. и II. св.	1 ф. 20
Савети " " " " " " " I. и II. св.	1 ф. 20
Оцеви и деца роман од П. Тургењева	1 ф. —
„Привреда“ економски лист за 1880. укоричена	1 ф. 50
Најважнији проналасци у 19 веку са 45 слика	1 ф. —
Илустрована ратна кроника седам свезака или 29 табака вел. 4-ве са 104 слике	3 ф. —
Здравље и напредак наше деце од Дра М. Јовановића	— 60
Енох Арден од Тенисна, превод Змај Јована Јовановића	— 50
Из српског живота, приповетке С. В. Поповића	1 ф. —
Народни лечник од дра М. Јовановића 1—8 св.	2 ф. —
Бадњак, дарак доброј деци од Ћика Стеве	— 25
Женидбе, у јуначким народним песмама 338 стр.	— 60
Новина, роман Ивана Тургењева превод П. Тодоровића I. и II. св.	1 ф. 40
За слободу, слике из Херцеговачке и Црногорске војне 1878—1879 од Ј. Холечека I. и II. св.	1 ф. 40
Ревизор од П. Гогоља, превод П. Тодоровића	— 50
Приповетке из историје свега света. Стари век.	— 80
Ћимнастичке игре са сликама I. део	1 ф. —
Велика катавасија од проф. Ђорђа Петровића	1 ф. —

Ко поручи за 10 фор. ових књига добија 25% рабат, а ко поручи још више, добија највећи књижарски рабат.

Издавалац-штампарија А. Пајевића у Н. Саду.

МАТРИКУЛАРНИХ ПРОТОКОЛА

(НА ПРОПИСАНОЈ ХАРТИЈИ)

ЗА РОЂЕЊЕ, ВЕНЧАЊЕ И УМРЛЕ,

као и изводи из истих протокола могу се добити како на поједини табак, тако и на књиге, по жељи укоричене и у лепим тврдим корицама, у платну и са кожном полеђицом, а по најјефтинију цену у

штампарији А. Пајевића

У Новом Саду.

ДВЕ НОВЕ КЊИГЕ

I.

ЧИТАНКА

ЗА ПРВИ И ДРУГИ РАЗРЕД
НИЖИХ ЗАНАТЛИЈСКИХ ШКОЛА.

Мађарски написали:

Др. Геза Емерици

Мавро Гелери

управитељ занатлијских школа.

бележник зем. занат. задруге.

и

Јосиф Петерфи-Јагочки

мнистарски надзорник занат. школа.

За употребу српских ученика занатлијских школа

ПРИРЕДИО

Стеван В. Поповић

епарх. школ. референт.

Књига је тврдо укоричена и броји 300 страна.
Цена јој је 90 новч.

II.

ЗА КРАТКО ВРЕМЕ ИЗАЂИ ЋЕ ИЗ ШТАМПЕ

ПЛОВИГРАД

ПРИЧА

ЖИЛ-ВЕРНОВА

ПРЕВЕО

Бранко Мушицки.

Књига ће изнети 12 штампани табака на 8-ни, и цена јој је само 60 новч.

На обе књиге нека се наручбине упућују
Штампарији А. Пајевића у Н. Сад.

ЈОШ СЕ МОЖЕ ДОБИТИ

„ОРАО“

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР ЗА 1885.
СА НАЈОДАБРАНИЈОМ САДРЖИНОМ И 25 ВЕШТАЧКИ ИЗРАЂЕНИХ СЛИКА

ГОДИНА ЈЕДАНАЕСТА

Цена 50 новч или 1 динар

Ко поручи најмање 25 ком. за готов новац, добија комад по 33 новч. Наручбине ваља упућивати издавалац-штампарији А. Пајевића у Н. Саду.

ОГЛАСИ.

ПОШТОВАНИМ ДОМАЊИЦАМА

У интересу је сваке домаћице без сумње, да може у свако доба зготовити добру каву, а то се зацело најбоље даје постићи мешањем Чинкел-ове црвеног крста каве, која је као што сви признају најваљанији и најкуснији фабрикат.

За то не треба ни једна домаћица да пропусти, а да не набави за своју кућу:

ЧИНКЕЛ-ОВУ ЦРВЕНОГ КРСТА КАВУ.

Чинкел-ова црвеног крста кава може се добити у свакој већој специјалној трговини у округлим пакетима од круте хартије.

Онда је само права, ако има на њојзи заштитна белешка црвеног крста.

С поштовањем

Авг. Чинкел-ови синови

7—15

Aug. Tschinkel Söhne.

НАЈВОЉИ
ПАПИР ЗА ЦИГАРЕТЕ
ЈЕ ПРАВИ
LE HOUBLON

ФРАНЦУСКИ ФАБРИКАТ
од **SAULEY & HENRY** у Паризу.
Ваља се чувати од подражавања!

Само је овај папир за цигарете прави, ако је на сваком листу отисак **Le Houblon** и ако наки картон има марку штиклику и сигнатуру.

500 NEUILLES
FORMAY FRANCAIS
SAULEY & HENRY
PARIS
Fac-Similé de l'Étiquette
17 Rue Berger à PARIS

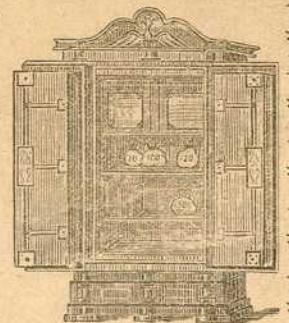
18—36

КАСЕ

по најновијој американској системи
сигурне од ватре и харе
из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ

у солидности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици а у цени су знатно јефтиније. — Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazzenhof, код кога се могу мустре видити и цене сазнати.

33—33